

УДК- 796.011.3:373.3

**ДУДІЦЬКА Світлана**

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича  
<https://orcid.org/0000-0001-5015-2465>  
[s.duditska@chnu.edu.ua](mailto:s.duditska@chnu.edu.ua)

**МЕДВІДЬ Анжела**

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича  
<https://orcid.org/0000-0001-8264-419X>  
[a.medvid@chnu.edu.ua](mailto:a.medvid@chnu.edu.ua)

**МАРТИНЮК Оксана**

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана  
<https://orcid.org/0009-0007-5553-9328>  
e-mail: [martyniuk.oksana@kneu.edu.ua](mailto:martyniuk.oksana@kneu.edu.ua)

**МЕХАНІЗМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ: ІНТЕРЕСИ, МОТИВИ, ПОТРЕБИ**

*У ході дослідження виявлено стимулюючі мотиви дітей шкільного віку до занять з фізичного виховання. За даними опитування, визначені стимули дітей у руховій активності та інтерес до фізичних вправ. Доведено необхідність формування дієвого механізму організації рухової активності школярів та підвищення їх мотивації шляхом урахування інтересів у навчальний та поза навчальний час, визначення чітких критеріїв оцінювання мотивації до занять фізичною культурою та різними видами рухової активності і до її підвищення. Інтерес - форма прояву пізнавальної потреби, що забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення цілей діяльності і тим самим сприяє орієнтуванню, ознайомленню з новими фактами, більш повному і глибокому відображенню дійсності. Мотивація - система спонукань які зумовлюють активність організму і визначають її спрямованість. Навчальна мотивація ґрунтується на потребі, яка стимулює пізнавальну активність дитини, її готовність до засвоєння знань, навичок. Стимул-зовнішній вплив на людину, групу організаційну систему, що впливає на процес і результати навчальної діяльності.*

*Мета дослідження: визначити механізм організації рухової активності дітей шкільного віку з урахуванням їх інтересів, мотивів та уподобань до рухової активності.*

*У процесі дослідження нами були використанні такі методи: аналіз літературних джерел, метод соціологічного опитування (анкетування), педагогічні методи дослідження педагогічне спостереження. Встановлено причини негативного ставлення школярів до уроків з фізичної культури: це недоліки матеріально-технічного забезпечення, недостатній методичний рівень проведення занять та відсутній інтерес до занять. З метою виправлення такого негативного ставлення, необхідний новий методичний підхід до фізичного виховання, спрямований не тільки на розвиток рухових здібностей, вмінь і навичок, але і на надання спеціальних теоретичних знань, формування у школярів мотивації до фізкультурної діяльності, виховання у них потреби до фізичного самовдосконалення. Задовольнити потреби у мотивації і самоствердженні учнів можливо тільки при умові, якщо вчитель буде ставити цілі та завдання, які будуть відповідати інтересам та можливостям дітей різної вікової категорії.*

*Ключові слова: стимул, мотивація, інтерес, рухова активність, самовдосконалення, вміння, навички, уподобання.*

<https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.37>

Стаття надійшла до редакції / Received 11.02.2026  
Прийнята до друку / Accepted 17.03.2026  
Опубліковано / Published 26.03.2026



This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ДУДІЦЬКА Світлана, МЕДВІДЬ Анжела, МАРТИНЮК Оксана

**1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

За останні роки обсяг навчального навантаження в загальноосвітніх школах зріс на стільки, що обмеження рухової активності і м'язових зусиль стають причиною

захворювань різних систем організму (Т.Ю Круцевич 1999; А.Д. Дубогай 1991; Є.П. Ільїн 2003; В.С. Добринський 2000). Специфіка фізичного виховання полягає в тому, що усвідомлена інформація стає мотивованим спонуканням до виконання фізичних вправ і формуванню способу життя, який сприятиме досягненню особистісних і суспільних цілей.

Критеріями ефективності цього процесу повинен бути рівень здоров'я дітей і підлітків (Т.Ю. Круцевич 2011). Аналіз практичної педагогічної діяльності учителів фізичної культури свідчить, що погіршення стану здоров'я учнівської молоді призводить до збільшення числа спеціальних медичних груп [3], відтак турбота про здоров'я дітей є одним із пріоритетних завдань у роботі органів охорони здоров'я та закладів освіти. Зокрема, указом Президента України № 894/2019 «Про невідкладні заходи щодо покращення здоров'я дітей» постановлено забезпечити в освітньому середовищі нової української школи «формування позитивного ставлення підростаючого покоління до фізичної культури і спорту як складової збереження і зміцнення їх здоров'я, запровадження сучасної методології організації фізичного виховання, підвищення рухової активності учнів та вихованців під час освітнього процесу» [6]. Таким чином, постає проблема визначення педагогічних умов, засобів і методів, здатних підвищити мотивацію дітей шкільного віку до рухової активності в процесі фізичного виховання та забезпечити формування сталого інтересу до здорового, активного способу життя.

## 2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження науковців С. Ю. Бабенко, (1982); С. В. Занюка, (1997); О. М. Зварищук, (2002); В. В. Петровського, Т. Ю. Круцевич, (1997) свідчать, що потреби, мотиви та інтереси в галузі фізичної культури мають свої вікові особливості і пов'язані з психологічним розвитком, соціальним формуванням особистості, темпераментом, соціально-економічними умовами життя конкретної сім'ї. Однак у літературі відсутні дані, які дають змогу виділити чинники, що впливають на формування мотивації дітей та підлітків до фізичного самовдосконалення, стимули до систематичних занять фізичними вправами, соціально-економічних умов життя, організаційно-методичних умов забезпечення процесу фізичного виховання. Значний внесок у вивчення мотиваційної сфери молодших школярів зробили Мельник А. П., Грищук С. М., Шоханов О. С., Слободенюк О. (2023), які встановили, що

років є емоційна насиченість уроків, ігрова діяльність та позитивна підтримка вчителя. Дослідження підтверджують, що саме емоційно-позитивне середовище виступає ключовим чинником у формуванні стійкого інтересу до фізкультурної діяльності. Дослідження Анни Коваленка (2024) доведено, що у старшому підлітковому віці важливою є автономія та можливість вибору видів рухової діяльності, що відповідає сучасним підходам до персоналізації освіти. Актуальні публікації висвітлюють також психологічні аспекти мотивації. Так, Олександр Савченко, (2022) аналізує вікові особливості молодших школярів і наголошує на важливості застосування позитивної комунікації, системи "малих успіхів", ролей та ігрових форматів. Крім того, за результатами робіт Наталії Бібік (2024) встановлено прямий зв'язок між рівнем мотивації учнів і показниками їхнього фізичного розвитку. Це підтверджує, що мотивація є не лише психологічним, а й фізіологічним фактором ефективності навчання у сфері фізичного виховання. Розв'язання цих питань сприятиме вдосконаленню організаційно-методичної основи фізичної культури школярів і перетворить учня з об'єкта педагогічного процесу у суб'єкт, підвищить його активність і зацікавленість у досягненні високого рівня власного фізичного здоров'я [5]. Аналіз стану фізичної культури в загальноосвітніх школах свідчить про серйозні недоліки в роботі з формування мотивації в учнів до фізкультурної діяльності. Існують різні способи мотивувати молодь до занять фізичними вправами: демонстрація позитивних впливів від фізичних навантажень; інтерес до нової справи; цікаві форми проведення секційних занять; можливість самоствердитись в оточенні та у змаганні з іншими; можливість мати красиве тіло; бути здоровим і зовнішньо привабливим.

## 3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Попри значну кількість досліджень, присвячених формуванню мотивації до рухової активності школярів, у науковій

літературі залишаються низка аспектів, що потребують подальшого опрацювання.

#### **Недостатня комплексність підходів.**

Більшість робіт розглядає окремі чинники мотивації (психологічні, соціальні, педагогічні), однак бракує цілісних моделей, що поєднували б індивідуальні, сімейні, шкільні та соціокультурні впливи на формування сталої потреби у руховій активності.

#### **Обмежена кількість досліджень, присвячених цифровому середовищу.**

Стрімка цифровізація життя школярів актуалізує питання використання онлайн-інструментів (мобільних застосунків, трекерів активності, гейміфікованих платформ) як засобу підвищення мотивації. Проте механізми впливу таких технологій на мотиваційні установки дітей залишаються недослідженими.

#### **Недостатній аналіз гендерних та вікових відмінностей.**

Потребують уточнення підходи до формування мотивації у молодших, середніх та старших школярів, а також відмінності мотиваційних пріоритетів та інтересів хлопців і дівчат.

#### **Мало даних щодо інклюзивних груп.**

Практично відсутні дослідження, що розглядають особливості мотивації до рухової активності в дітей з ООП, а також адаптовані педагогічні стратегії для їх залучення.

#### **Проблема сталості мотивації.**

Потребують подальшої розробки механізми формування довготривалої внутрішньої мотивації, а не лише ситуативного інтересу.

#### **Невизначеність ефективності сучасних методики у шкільній практиці.**

Бракує порівняльних експериментальних досліджень, які б доводили ефективність конкретних педагогічних технологій (гейміфікації, командних проєктів, кооперативного навчання, фітнес-модулів тощо) для різних категорій школярів.

**Недослідженість партнерської взаємодії «учитель – учень – батьки».** Вплив родини на мотивацію дітей визнається важливим, але науково обґрунтовані моделі співпраці школи та батьків щодо стимулювання рухової активності все ще залишаються нерозробленими.

Отже проблема залучення дітей до регулярної рухової активності залишається невирішеною. Необхідним є розроблення та

впровадження таких засобів і технологій фізичного виховання, які враховують вікові особливості дітей та підлітків, сучасні мотиваційні чинники, індивідуальні потреби та інтереси дітей. Особливої уваги потребує створення умов, за яких фізична активність буде сприйматися не як обов'язковий навчальний компонент, а як цінність, що сприяє позитивному самопочуттю, самореалізації та соціальній взаємодії учнів.

#### **4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ**

Мета дослідження: визначити механізм організації рухової активності дітей шкільного віку з урахуванням їх інтересів, мотивів та уподобань до рухової активності.

У процесі дослідження нами були використанні такі методи: аналіз літературних джерел, метод соціологічного опитування (анкетування), педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження). Відповідно до мети дослідження було поставлено такі завдання:

1. Визначити спеціальні умови які впливають на формування мотивації до занять з фізичного виховання.

2. Охарактеризувати стимули які спонукають до занять руховою активністю дітей шкільного віку.

3. Довести ефективність використання різноманітних засобів фізичного виховання для вдосконалення рухової активності дітей шкільного віку.

#### **5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ**

Рухова і фізична активність є важливим чинником формування, збереження та зміцнення здоров'я особливо в дитячому, підлітковому та юнацькому віці. Завдяки здатності організму до саморегуляції відбувається його адаптація до змін зовнішнього середовища, організм стає стійкішим і життєздатнішим. Численні спостереження свідчать, що в останні роки у більшості дітей та молоді спостерігається дефіцит рухової активності упродовж дня. У зв'язку з цим постає проблема вдосконалення рухового режиму дітей та молоді, і виявлення умов, що забезпечують його активізацію. Урок фізичної культури як був, так і

залишився головною ланкою в системі фізичного виховання закладу освіти. Він є для всіх здобувачів освіти обов'язковою формою занять. Зміст і форма його проведення в значній мірі обумовлюють рівень фізичної підготовленості та спортивної захопленості школярів. Дуже важливо, щоб він разом із загальноприйнятими завданнями мав інструктивну спрямованість і стимулював дітей до самостійних занять, як у школі, так і вдома.

Покращення фізичного стану дітей, а отже і стану здоров'я, можливе лише за умови проведення систематичних цілеспрямованих занять фізичними вправами, що мають тренувальні режими і носять розвивальний характер [5]. У школі такими формами є урок фізкультури, секційні заняття і виконання самостійних домашніх завдань. Нами було визначено що за даними опитування школярів тільки 30% відвідують спортивні секції, домашні завдання виконують близько 6% дітей. Результати досліджень показали що кількість дітей які займаються систематично фізичними вправами організовано та самостійно, може збільшитися тільки за умови підвищення мотивації до цих занять. Шляхи підвищення рухової активності, необхідно шукати для школярів у позаурочний час, використовуючи як організовані так і самостійні форми занять. Свідоме і добровільне підвищення фізичної підготовленості індивідом пов'язане з мотивацією, на яку впливає певні чинники та стимули до занять фізичними вправами, соціально-економічні умови.

У школярів можна розвинути навички по формуванню мотивації до активної рухової діяльності, використовуючи для цього спеціальні умови:

1. Наповненість на розширення змісту навчально-тренувальних занять. При появі в дитини зацікавленості до виконання фізичної активності для зміцнення здоров'я, позитивним буде супровід цікавих інтерактивних ігор, вправ та музики. ігровий метод сприяє розвитку творчих здібностей дітей, і навіть формуванню інтересу до виконання завдань під час уроку.

2. Визначення інтересів дітей, їх індивідуальних особливостей. Мотивацію школярів до рухової активності можна значно підвищити, якщо враховувати їхні інтереси та психологічні особливості.

3. Звичка проводити відпочинок активно. В спортзалі, або на природі організм людини отримує необхідний обсяг енергії для життєдіяльності і подальшого розвитку. До таких активностей можна віднести: волейбол, футбол, теніс, катання на роликах чи велосипедах, екскурсії, естафети, тощо. Під час відпочинку на природі з сім'єю, діти можуть взяти участь у спортивних іграх та конкурсах.

4. Організований план відпочинку та навчання. Необхідно враховувати вікові та фізіологічні особливості. Тому дуже важливим є рівномірне навчальне, фізичне навантаження з додаванням ігор. На сьогодні дотримання зазначених умов забезпечить підвищення ефективності фізичного виховання школярів, підвищить їх фізичну підготовленість, а також підвищить ефективність навчання [1].

Визначаючи стимули які спонукають дітей до рухової активності за допомогою анкетування нами були визначенні наступні показники таблиця 1.

Таблиця 1.

#### Стимули які спонукають дітей до занять руховою активністю

№	Стимул	%
1.	Досягнення та особистий зріст	28,0
2.	Отримання винагороди	12,0
3.	Підтримка здоров'я	35,0
4.	Заняття популярними видами спорту	21,0
5.	Інше	4,0

Визначивши стимули які спонукають до занять руховою активністю за анкетуванням школярів на першому місці підтримка здоров'я- 35% , це дозволило охарактеризувати знання школярів про

здоровий спосіб життя і теоретичні основи освітнього процесу. Діти шкільного віку описали здоров'я як основний фактор життєдіяльності та стан духовного, емоційного, фізичного і психологічного

благополуччя. Мотивація до активностей - це складна система мотиваційних факторів, які включають в себе потреби людини, інтереси, установки і цінності, пов'язані з ними.

Досліджувані діти шкільного віку обирають такі засоби рухової активності,

вправи де використовуються різноманітне обладнання (33,4%), вправи під музичний супровід (23,2%), спортивні ігри (22%) вправи з популярних видів спорту які пов'язані з самообороною (11,2%), вправи з використанням активних ігор (10,2%). (Рис.1).

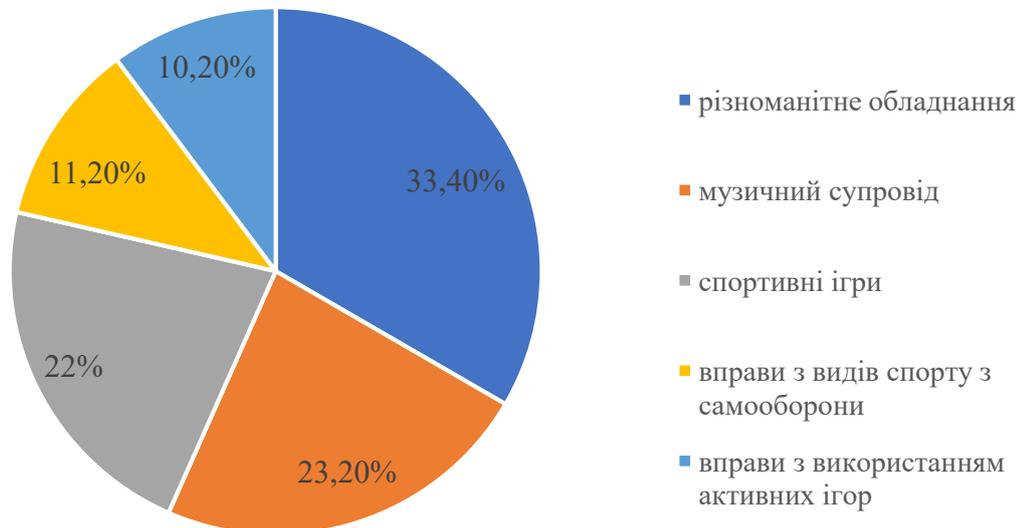


Рис. 1. Засоби рухової активності дітей шкільного віку

Діти люблять щось новеньке, цікаве і красиве: антураж, кульки, емблеми, форми. А коли з'являється новий інвентар – вони завжди із захопленням поринають у цю хвилину і на ній рухаються. Їм хочеться все спробувати, з усім побігати, всього навчитися.

Тобто, задовольняючи дитячу цікавість, можна їх стимулювати до того, що вони будуть більше працювати над собою на спортивних майданчиках з альтернативними видами обладнання, брусах, перекладинах, турніках, вуличних тренажерах. Підвищення мотивації до навчання на заняттях з фізичної культури дозволяють покращити фізичний розвиток школярів, їх ставлення до здорового способу життя. Основними мотивами, що спонукають дітей до занять фізичною культурою, є поліпшення стану здоров'я, бажання виконувати фізичні вправи, задоволення потреб у русі, прагнення показати або перевірити свої здібності.

У сучасних умовах державними пріоритетами, якими керується молодь, є зміцнення здоров'я, виховання мотиваційних і соціальних характеристик, активної орієнтації на здоровий спосіб життя.

Основними принципами системи фізичного виховання повинні бути розробки і реалізація дидактичного наповнення її змісту у навчальних закладах, збільшення рухової активності школярів, планування навчального процесу, з урахуванням мотивів та інтересів дітей, підвищення ефективності навчального процесу з фізичного виховання. Необхідно шукати шляхи підвищення рухової активності дітей шкільного віку у позаурочний час, використовуючи як організаційні так і самостійні форми занять. Свідоме підвищення фізичної підготовленості індивіда пов'язане з мотивацією, на яку впливає умови та стимули, які сприяють формуванню мотивів діяльності підлітків на фізичне самовдосконалення рухової активності засобами фізичного вдосконалення. Отже використання музичного супроводу під час виконання вправ, використання спортивного обладнання та активні і спортивні ігри позитивно впливають на мотивацію дітей до фізичної активності.

Реалізацію цих завдань вирішується за виконанням наступних умов;

- удосконалення секцій з популярних видів спорту;
- корегування навчальних програм;
- покращення матеріально-технічної бази;
- планування навчального процесу, з урахуванням мотивів, інтересів дітей та підлітків;
- проведення позаурочних заходів для самовдосконалення фізичної активності.

## 6. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Урок фізичної культури є головною формою роботи з фізичного виховання, на яких учні оволодівають програмним матеріалом і здобувають мінімум потрібних знань, умінь та навичок, що повинно забезпечувати їм найкращий розвиток, зміцнення здоров'я. Головним компонентом у структурі навчальної діяльності з фізичного виховання є мотивація. Її можна визначити як складну багаторівневу систему збудників, що включає потреби, мотиви, інтереси, ідеали, прагнення, установки, емоції, цінності, тощо. У загальному розумінні мотив - це те, що стимулює людину до певної дії.

Практика показує що навчання як процес засвоєння знань, навичок і умінь протікає успішно лише при досить високій

пізнавальній активності дітей - прагненні до навчання, до оволодіння більш повними і глибокими знаннями.

Дослідженням виявлено структуру мотивів які спонукають до занять фізичною культурою що притаманно сучасним підліткам; пріоритетними мотивами є зміцнення здоров'я (35%), особистий зріст та досягнення (28%), заняття популярними видами спорту (21%). Вагомими засобами, які задовольняють потреби рухової активності, є вправи, де використовуються різноманітне обладнання (33,4%), вправи під музичний супровід (23,2%), спортивні ігри (22%) вправи з популярних видів спорту (11,2%), вправи з використанням активних ігор (10,2%). Негативним чинником, який впливає на мотивацію до реалізації мети і самовдосконалення є незадоволення бажань підлітків у системі як урочних так і позаурочних форм занять де їм пропонують види спорту інтерес до яких знижений.

**Перспективи подальших наукових розвідок** у даному напрямі передбачають дослідження впливу рухової активності на функціональний стан дітей шкільного віку. Особлива увага буде приділена визначенню ефективних засобів і форм організації рухової діяльності для зміцнення їхнього здоров'я.

## Література

1. Винник В. Д. Особливості формування інтересу та мотивації до занять фізичним вихованням. Теорія та методика фізичного виховання. 2010. № 12. С. 39–42.
2. Дудіцька С. П. Аналіз онлайн та офлайн форматів у якості підвищення рухової активності школярів. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць / за ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. Вип. 11 (184). С. 66–70.
3. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня Г. В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 2011. 224 с.
4. Мельник А. П., Грищук С. М., Шоханов О. С., Слободенюк О. Дослідження інтересу та мотивації учнів молодших класів до фізичного виховання та рухової активності [Електронний ресурс]. 2023. Режим доступу: <https://eprints.zu.edu.ua>
5. Олексієнко Я. Формування мотивації до занять фізичною культурою у школярів – запорука зміцнення їхнього здоров'я [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/np/pdf2/5.pdf>
6. Про невідкладні заходи щодо покращення здоров'я дітей : Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 894/2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/8942019-30949>
7. Ріпак І. М., Ріпак М., Танчак В. Р. Рухова активність у способі життя учнів середнього шкільного віку. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2025. Вип. 5К (191). С. 162–166. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k\(191\).34](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k(191).34)
8. Сергієнко В. П. Особливості соціального розвитку дітей молодшого шкільного віку з різним рівнем рухової активності. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ, 2018. С. 150–153.
9. Томенко О. А. Рівень рухової активності школярів та шляхи його підвищення в умовах загальноосвітньої школи. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2008. № 2. С. 141–146.
10. Томенко О., Москаленко Т. Різновиди рухової активності школярів на відкритих спортивних майданчиках закладів освіти. Sport Science Spectrum. 2024. № 1. С. 109–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-17>

11. Andreeva O. V., Dudko M. V., Martyn P. M., Yerakova L. A., Sobotyuk S. A., Knyazev-Shevchuk A. A. The level of physical activity, self-assessment of physical fitness and physical working capacity of schoolchildren in the modern dimension. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : nauk. chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Drahomanova*. Kyiv, 2024. Ser. 15. Vyp. 11 (184). P. 13–18.
12. Shynkaruk O. A., Andreev A. I., Khrypko I. V., Lyashenko O. R., Knyazev-Shevchuk A. A. Using technologies and digital solutions to increase physical activity of children, adolescents and youth. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : nauk. chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Drahomanova*. Kyiv, 2025. Ser. 15. Vyp. 1 (186). P. 166–171.
13. Mandyuk A., Ripak M., Rymar O. Conceptual approaches to using different forms of physical activity in forming a culture of free time for school-age children. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov"ya*. 2023. № 1. P. 78–86.

#### References

1. Vynnyk V. D. Osoblyvosti formuvannya interesu ta motyvatsii do zaniat fizychnym vykhovanniam. *Teoriia ta metodyka fizychnoho vykhovannya*. 2010. № 12. S. 39–42.
2. Duditska S. P. Analiz onlain ta oflain formativ u yakosti pidvyshchennia rukhovoï aktyvnosti shkoliariv. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnogo universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : zb. nauk. prats / za red. O. V. Tymoshenko*. Kyiv : Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova, 2024. Vyp. 11 (184). S. 66–70.
3. Krutsevych T. Yu., Vorobiov M. I., Bezverkhnia H. V. Kontrol u fizychnomu vykhovanni ditei, pidlitkiv i molodi : navch. posib. Kyiv : Olimpiiska literatura, 2011. 224 s.
4. Melnyk A. P., Hryshchuk S. M., Shokhanov O. S., Slobodeniuk O. Doslidzhennia interesu ta motyvatsii uchniv molodshykh klasiv do fizychnoho vykhovannya ta rukhovoï aktyvnosti [Elektronnyi resurs]. 2023. Rezhym dostupu: <https://eprints.zu.edu.ua>
5. Oleksiienko Ya. Formuvannya motyvatsii do zaniat fizychnoiu kulturoiu u shkoliariv – zaporuka zmitsnennia yikhnoho zdorovia [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://www.pdaa.edu.ua/np/pdf2/5.pdf>
6. Pro nevidkladni zakhody shchodo pokrashchennia zdorovia ditei : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnia 2019 r. № 894/2019 [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.president.gov.ua/documents/8942019-30949>
7. Ripak I. M., Ripak M., Tanchak V. R. Rukhova aktyvnist u sposobi zhyttia uchniv serednoho shkilnoho viku. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnogo universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 15*. 2025. Vyp. 5K (191). S. 162–166. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k\(191\).34](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k(191).34)
8. Serhiienko V. P. Osoblyvosti sotsialnoho rozvytku ditei molodshoho shkilnoho viku z riznym rivnem rukhovoï aktyvnosti. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : zb. nauk. prats*. Kyiv, 2018. S. 150–153.
9. Tomenko O. A. Riven rukhovoï aktyvnosti shkoliariv ta shliakhy yoho pidvyshchennia v umovakh zahalnoosvitnoi shkoly. *Pedahohika, psykhohihiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu*. Kharkiv, 2008. № 2. S. 141–146.
10. Tomenko O., Moskalenko T. Riznovydy rukhovoï aktyvnosti shkoliariv na vidkrytykh sportyvnykh maidanchykakh zakladiv osvity. *Sport Science Spectrum*. 2024. № 1. S. 109–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-17>
11. Andreeva O. V., Dudko M. V., Martyn P. M., Yerakova L. A., Sobotyuk S. A., Knyazev-Shevchuk A. A. The level of physical activity, self-assessment of physical fitness and physical working capacity of schoolchildren in the modern dimension. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : nauk. chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Drahomanova*. Kyiv, 2024. Ser. 15. Vyp. 11 (184). P. 13–18.
12. Shynkaruk O. A., Andreev A. I., Khrypko I. V., Lyashenko O. R., Knyazev-Shevchuk A. A. Using technologies and digital solutions to increase physical activity of children, adolescents and youth. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : nauk. chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Drahomanova*. Kyiv, 2025. Ser. 15. Vyp. 1 (186). P. 166–171.
13. Mandyuk A., Ripak M., Rymar O. Conceptual approaches to using different forms of physical activity in forming a culture of free time for school-age children. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov"ya*. 2023. № 1. P. 78–86.

#### Abstract

**DUDITSKA Svitlana, MEDVID Anzhela**

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**MARTYNIUK Oksana**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

#### **MECHANISMS OF ORGANIZING SCHOOLCHILDREN'S MOTOR ACTIVITY; INTERESTS, MOTIVES, NEEDS**

*The study revealed the motivating motives of school-age children to engage in physical education. According to the survey, the incentives of children in motor activity and interest in physical exercises were determined. The need to form an effective mechanism for organizing the motor activity of schoolchildren and increasing their motivation by taking into account interests during and after school hours, defining clear criteria for assessing motivation for physical education and various types of motor activity and for its increase was proven. Interest is a form of manifestation of cognitive need, which*

*ensures the orientation of the individual to the realization of the goals of the activity and thereby contributes to orientation, familiarization with new facts, a more complete and deep reflection of reality. Motivation is a system of incentives that determine the activity of the organism and determine its direction. Educational motivation is based on the need that stimulates the cognitive activity of the child, his readiness to master knowledge and skills. Stimulus is an external influence on a person, group, organizational system, which affects the process and results of educational activity. The purpose of the study: to determine the mechanism of organizing the motor activity of school-age children, taking into account their interests, motives and preferences for motor activity. In the process of the study, we used the following methods: analysis of literary sources, the method of sociological survey (questionnaire), pedagogical research methods, pedagogical observation. The reasons for the negative attitude of schoolchildren to physical education lessons were established: these are the shortcomings of material and technical support, insufficient methodological level of conducting classes and lack of interest in classes. In order to correct such a negative attitude, a new methodological approach to physical education is needed, aimed not only at the development of motor abilities, skills and abilities, but also at providing special theoretical knowledge, forming motivation in schoolchildren for physical activity, and educating them in the need for physical self-improvement. It is possible to satisfy the needs for motivation and self-affirmation of students only if the teacher sets goals and tasks that will meet the interests and capabilities of children of different age categories.*

*Key words: stimulus, motivation, interest, motor activity, self-improvement, skills, abilities, preferences.*

---